

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen og Miljøenheden
3. maj 2012
Captia: 15555
DOK 384932

TALEPUNKT

**Tale til åbent samråd L145 - spørgsmål A i
Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
torsdag den 3. maj 2012, kl. 15.30**

(Det talte ord gælder)

Samrådsspørgsmål A

På baggrund af de seneste udmeldinger om, at der ikke fra NaturErhvervstyrelsen/Naturstyrelsen kan leveres tilstrækkeligt præcist kortmateriale over, hvor der skal være randzoner, bedes ministeren redegøre status for arbejdet med at tilvejebringe korrekt kortmateriale og sine overvejelser herom, herunder om regeringen vil udskyde ikrafttrædelse af reglerne om randzoner, herunder de foreslåede regler om offentligheds adgang og forbud mod dyrkning af randzoner.

Svar:

Indledning

- Tak for lejligheden til at tage en drøftelse om randzonerne.

- Jeg er i forbindelse med lovbehandlingen af L145 kaldt i samråd for at redegøre for status for arbejdet med at tilvejebringe et korrekt kortmateriale og for mine eventuelle overvejelser om at udskyde randzonenlovens ikrafttræden.
- Begrundelsen for at holde samrådet angives at være en udmelding om, at der ikke leveres et tilstrækkelig præcist kortmateriale over, hvor der skal være randzoner.
- Lad mig indledningsvis minde om, at tilvejebringelsen af det kortmateriale, der refereres til, er bestemt af og er en direkte følge af den randzonenlov, der blev vedtaget under den tidligere regering.
- Det har således intet at gøre med lovændringen i L145. Den oprindelige lov var en del af Grøn Vækst og med så mange andre aspekter ved Grøn Vækst havde man lige glemt at lave et virkelighedstjek.
- Det bliver således min opgave at gennemføre den tidligere regerings lov. Den tidligere regering havde lagt op til, at problemerne med kortmaterialet skulle være landmandens problem. Det synes jeg ikke er rimeligt. Derfor indfører jeg nu et fjumreår.
- Af forslaget til lov om randzoner (L158) fremgår det, at kortgrundlaget skal anvendes til at beregne bredden på randzonen.

- Det er også forudsat, at landmanden på et kort kan se sammenfaldet mellem randzoner og arealer, der modtager enkeltbetaling.
- Endvidere fremgår det, at kortgrundlaget forventes forbedret i perioden frem til lovens ikrafttræden.
- Det enkle svar på de rejste spørgsmål er, at det kortmateriale, som var forudsat i den vedtagne randzonestrategi fra sidste år, forventes at blive tilvejebragt. Samtidig er det forventningen, at dette kan ske inden for den planlagte tidsfrist.
- Når det er sagt, vil jeg også gerne understrege, at implementeringen af randzonestrategien forudsætter og altid har forudsat landmændenes medvirken.
- Vi skal huske på, at randzonestrategien bidrager væsentligt til opfyldelse af Danmarks miljømæssige forpligtelser.
- Svinger dette, skal der findes andre virkemidler, som måske kan være mere byrdefulde for erhvervet.
- Jeg og mine embedsmænd vil gøre vores yderste for at understøtte lovens gennemførelse.
- I det lys vil jeg i det følgende forsøge at skabe klarhed om, hvad kortmaterialet består af, hvad det skal

anvendes til og, hvordan det går med at tilvejebringe dette kortmateriale.

Generelt om randzoner og kortmateriale

- Af den vedtagne randzonelov fremgår det, at der skal udlægges randzoner omkring alle åbne vandløb og søer større end 100 m² i landzone.
- Det er ikke NaturErhvervstyrelsen, der udpeger randzonerne, men der stilles et vejledende vandløbskort til rådighed. Kortet, der er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra kommunerne, er et vejledende kort, hvor vandløbene og søerne kan ses.
- Udover vandløbskortet vil NaturErhvervstyrelsen også stille et kompensationskort til rådighed.

Det vejledende vandløbskort

- Det vejledende kort findes allerede på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside og kan hjælpe landmanden til at vurdere, hvor der skal etableres randzoner.
- NaturErhvervstyrelsen vil i samarbejde med Naturstyrelsen, kommunerne og landmændene løbende forbedre det samlede kortmateriale i den kommende tid. Der vil dog ikke blive tale om en egentlig høring om kortet. Høringen blev foretaget i forbindelse med L 158.
- På baggrund af det vejledende vandløbskort, samt landmandens viden om hans egen bedrift, skal han

selv vurdere, hvor der skal udlægges randzoner. Er han i tvivl, skal han spørge kommunen.

Kompensationskortet

- NaturErhvervstyrelsen kommer således ikke med en konkret udpegning af randzonerne, men ud over det vejledende kort over søer og vandløb kommer der medio juli et såkaldt kompensationskort, som vil danne grundlag for udbetaling af kompensation.
- Kompensation kan kun udbetales til arealer, som også modtager enkeltbetaling. Man modtager således sin almindelige hektarstøtte og en kompensation oveni.
- Kompensationskortet er NaturErhvervstyrelsens kortlægning af, hvor der er sammenfald mellem arealer berettiget til enkeltbetaling og randzonearealerne.

Der vil komme en proces omkring dette kort, hvor ansøgere kan melde tilbage og kommentere kortets korrekthed. NaturErhvervstyrelsen arbejder for, at denne proces kan starte allerede i juli.

Kortmaterialet

- Jeg er bevidst om, at der er store ønsker og forventninger til kortmaterialet.
- Det er vigtigt at forstå, at det med den teknologi, som er til rådighed i dag, ikke er muligt at kortlægge vandløb på en sådan måde, at de er i fuld overensstemmelse med definitionen i vandløbsloven.

- Det vil heller ikke være muligt til næste år, eller året efter igen for den sags skyld.
- Når vandløb kortlægges, er dette et øjebliksbillede - baseret på et flyfoto – af, hvordan naturen ser ud.
- Desværre er teknologien ikke indrettet således, at det samtidig er muligt at afgøre, hvorvidt et givent vandløb er regelmæssig vandførende, som det er defineret i vandløbsloven, og dermed omfattet af randzoner.
- Netop derfor kan kort over søer og vandløb aldrig være andet end vejledende. Randzoner er et generelt virkemiddel, og det vil ikke være muligt at foretage en specifik kortbaseret udpegning af randzonerne. Dette har heller aldrig været meningen.
- Sådan har det fungeret i mange år, for eksempel i forbindelse med 2 meter bræmmerne, som var en tur forbi Højesteret, og paragraf 3 områderne for den sags skyld.

Kortmaterialets kvalitet

- Der har i medierne været fremført, at kvaliteten af kortet over søer og vandløb skulle være ”bekymrende ringe”. Den slags udtalelser tager jeg naturligvis alvorligt.
- På den baggrund har NaturErhvervstyrelsen fået Kort og Matrikelstyrelsen til at udtale sig om vandløbskortets kvalitet.

- Jeg kan oplyse, at ifølge Kort og Matrikelstyrelsen har kortlægningen en høj kvalitet og er den mest præcise og aktuelle officielle nationale kortlægning, der foretages i Danmark.
- NaturErhvervstyrelsen har herudover anmodet en rådgivende ingeniørvirksomhed om at forholde sig til spørgsmålet: Hvis der findes et vandløb på kortet, findes den tilsvarende terrænformation så også i virkeligheden?
- Vi afventer stadig den endelige rapport, men jeg er blevet oplyst om, at de foreløbige resultater viser, at ca. 94 % af vandløbene på kortet også vurderes at repræsentere vandløb i virkeligheden.
- Ud af de resterende 6 % vurderes det, at en del af disse er blevet rørlagt, og andre områder er blevet drænet.
- Jeg er glad for, at unøjagtighederne på kortet er inden for et fuldt acceptabelt niveau.

Hvordan vil kortmaterialet blive anvendt?

Af landmændene

- På baggrund af det vejledende vandløbskort, samt landmandens viden om hans egen bedrift, skal han som sagt selv vurdere, hvor der skal udlægges randzoner.
- Kompensationskortet er NaturErhvervstyrelsens bud på, hvor der er sammenfald mellem arealer berettiget til enkeltbetaling og randzonearealerne. Dette kort

skal ansøgere af enkeltbetaling bruge til at beregne deres kompensation ud fra.

Af myndighederne(NaturErhvervstyrelsen)

- Vandløbskortet bygger på data fra andre myndigheder (Naturstyrelsen og kommunerne). Kortet bliver løbende opdateret.

- Det vil være den tidligere regering bekendt, at der vil ske ændringer i vandløb i forhold til vandplanerne, eksempelvis skal rørlagte vandløb åbnes, hvilket vil give anledning til nye randzoner, som også skal kortetlægges.

- Det vejledende kompensationskort, der offentliggøres medio juli, vil løbende blive opdateret af NaturErhvervstyrelsen.

- På baggrund af kortmateriale om bl.a. vandløb, oplysninger fra Naturstyrelsen om 2 meter bræmmer, og oplysninger om arealer med marsklignende struktur beregnes randzonens bredde.

- Det er i forbindelse med NaturErhvervstyrelsens anvendelse af kortet meget vigtigt for mig at slå fast, at jeg ikke på nogen måde vil udsætte landmændene for bødestraf, hvor der er rimelig tvivl, om lovens bestemmelser er overtrådt. F.eks hvis det i den konkrete situation ikke er tilstrækkeligt klart, at et vandløb er omfattet af lovens regler. Denne administrationspraksis vil blive fulgt frem til september 2013. Det vil give landmanden en rimelig tid til at få afklaret tvivlsspørgsmål hos kommunen.

- På tilsvarende vis vil jeg i de sager, hvor landmanden har ansøgt om dispensation fra 5 pct. loftet være indstillet på ikke at anvende bødestraf før

NaturErhvervstyrelsen har truffet en afgørelse.

- Med mindre der er tale om obstruktion.
- NaturErhvervstyrelsens kontrol- og bødepraksis, som er ved at blive udarbejdet, vil afspejle dette.
- De landmænd, der vælger at søge om randzonekompensation skal selvfølgelig være opmærksomme på, at EU-regler om fradrag af støtte under alle omstændigheder skal anvendes i forhold til arealer, hvor der er søgt om kompensation.

Afslutning

- Sammenfattende vil jeg besvare de rejste samrådsspørgsmål ved at sige, at det kortmateriale, som var forudsat i den vedtagne randzonelov, forventes at blive tilvejebragt, og at det ligeledes er forventningen, at dette kan ske inden for den planlagte tidsfrist.
- Randzoneloven forventes derfor fortsat at kunne træde i kraft per 1. september 2012.
- Jeg kan tilføje, at der endnu udestår at få tilvejebragt de relevante oplysninger om 2 meter bræmmer. Dette forventes også at være i orden til til tiden. Skulle det mod forventning ikke være muligt at tilvejebringe det nødvendige kortgrundlag tilstrækkeligt tidligt i forhold til lovens ikrafttræden, vil der blive truffet beslutning om, hvordan dette så kan ske og i sidste

ende om en evt. udsættelse af loven. Men der er vi ikke endnu.

- Med disse forsikringer bør enhver landmand kunne sove roligt om natten.
- Jeg vil sige, at hvis der i udvalget efter i dag fortsat er usikkerhed omkring kortmaterialet og dets anvendelse, vil jeg gerne invitere udvalget til en teknisk gennemgang. Her vil NaturErhvervstyrelsen gennemgå metoden, hvormed man kortlægger vandløb, og de kvalitetsanalyser styrelsen har fået udarbejdet.